

NIEŚLACHCIC (15) *sb m*

nieślachcic (6), **nieszlachcic** (3), nieślachcic *a. nieslachcic* (6); nieślachcic *ModrzBaz* (6); nieślachcic *SarnStat* (3); nieślachcic *a. nieslachcic* [zapis -f-] *GórnDworz* (6).

W pisowni łącznej (12), *w rozłącznej* (3).

e oraz a jasne.

sg N nieślachcic (7). \diamond *D* nieślachcicewi (1). \diamond *A* nieślachcica (3). \diamond *pl N* nieślachcicy (1). \diamond *G* nieślachcic(o)w (1). \diamond *A* nieślachcice (1). \diamond *I* nieślachcicami (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów).

Człowiek nie należący do stanu szlacheckiego, plebejusz; plebeius Modrz, Cn; (homo) ignobilis JanStat, Cn; homo ex familia ignobili, ignobili loco natus, inter agros et armenta natus, nullis maioribus ortus, obscure a. sine insignibus natus, obscuris natalibus, obscuris ortus parentibus, obscuro a. humili a. infimo loco natus, obscurus, quem nemo propter ignobilitatem nominat Cn (15) : przywiódł bym wiele ludzi ná przykład/ ktorzy vrodziwfy sie w pirwzych zacnością domiech/ íromotnie żyli/ á zálię wiele nieśláchćicow/ ktorzy cnotą íwą/ vczynili zacne potomstwo íwoie. GórnDworz D3, D4; Ktoby wieśniaká álbo chłopá zábił (bo ták káždego nieśláchćicá zową/ chocia by [!] dáleko odewsí był) ModrzBaz 89, 19, 50v; choćia by téż ízláchćić [!] kmiećiowi/ álbo komu inému dziedzictwo záftáwił. Tenże niezláchćic/ dzieięćinę/ [...] z pól które záśiēwa/ będzie powinien dáć. SarnStat 189, 433.

W przeciwstawieniu: »nieślachcic ... ślachcic« (6): Ten Dworzánin/ [...] chcę naprzod/ áby sie w ílácheckim zacnym domu vrodził/ ábowiem nie ták íromotna rzecz íest nieśláchćiczewi nie czynić ípraw pocźciwych/ íáko íláchćicewi: [...] íż w bitwie/ ábo ná tych mieyfcach/ gdzie ludzie cźci doftawáią/ íláchćić íobie lepiej pocźyna/ y znáćniejfy bywa/ niż nieśláchćić. GórnDworz Dv, D4, 18; ále [lekarz] ná to baczenia niema/ íeśliże Pan/ cźyli chłop: íeśli íláchćić [!]/ cźyli nieśláchćić íest [sit... nobilis an plebeius] ten który leczenia potrzebuie. ModrzBaz 71, 119.

Szereg: »(ani) ślachcic ani (albo i) nieślachcic« (2): ktorziby [sędziowie] áni ná bogátego áni ná vbogiego/ áni ná íláchćicá áni ná nieśláchćicá [nobilis et plebeii]/ [...] żadnego względu niemieli ModrzBaz 91; SarnStat 1162. [Ponadto w przeciwstawieniu 6 r.]

Synonimy: chłopowic, plebejusz.

Cf SZLACHCIC